

CİNSEL İŞLEV BOZUKLUKLARI

PSİKOPATOLOJİ II

DSM-5-TR'de Cinsel İşlev Bozuklukları Kategorisinde Yer Alan Bozukluklar

Geç boşalma

Sertleşme bozukluğu

Kadında orgazm bozukluğu

Kadında cinsel ilgi/uyarılma bozukluğu

Cinsel organlarda-
pelviste ağrı/içme
girme bozukluğu

Erkeklerde düşük
cinsel istek
bozukluğu

Erken boşalma

Maddenin/ilacın
yol açtığı cinsel
işlev bozukluğu

Tanımlanmış
diğer bir cinsel
işlev bozukluğu

Tanımlanmamış
cinsel işlev
bozukluğu

KADINDA CİNSEL İLĞİ/UYARILMA BOZUKLUĞU

- A. Aşağıdakilerden en az üçü ile kendini gösteren, cinsel ilgi/uyarılanın yokluğu ya da belirgin olarak az olması:
1. Cinsel etkinliğe karşı ilgisizlik ya da çok az ilgi gösterme.
 2. Cinsel içerikli düşüncelerin ya da düşlemlerin olmaması ya da çok az olması.
 3. Cinsel etkinliği başlatmama ya da çok az başlatma, eşinin başlatma girişimlerine karşılık vermeme.
 4. Her cinsel karşılaşmada ya da neredeyse her cinsel karşılaşmada (yaklaşık % 75-100'ünde) (belirli durumlarda ya da yaygın ise her durumda), cinsel etkinlik sırasında, cinsel coşku/hoşlanma olmaması ya da çok az olması.

5. İten ya da dıştan gelen hiçbir cinsel simgeye (rn. yazılı, sözel ya da görsel) karşı cinsel ilgi/uyarılanın olmaması ya da çok az olması.
 6. Her cinsel karşılaşmada ya da neredeyse her cinsel karşılaşmada (yaklaşık %75-100'nde) (belirli durumlarda ya da yaygın ise her durumda), cinsel etkinlik sırasında, cinsel organlarda ya da cinsel organların dışında bir duyum olmaması ya da çok az olması.
- B. A tanı ölçütündeki belirtiler, en az, yaklaşık altı aydır sürmektedir.
- C. A tanı ölçütündeki belirtiler, kişide, klinik açıdan belirgin bir sıkıntıya neden olur.

ERKEKTE DÜŞÜK CİNSEL İSTEK BOZUKLUĞU

- A. Cinsel içerikli düşüncelerin ya da düşlemlerin ve cinsel etkinlik için isteğin, sürekli ya da yineleyici olarak az olması (ya da olmaması). Klinisyen, kişinin yaşı ve yaşamındaki genel ve toplumsal-kültürel durum gibi cinsel işlevselliğini etkileyebilecek etkenleri göz önünde bulundurarak böyle bir yargıya varır.
- B. A tanı ölçütündeki belirtiler, en az, yaklaşık altı aydır sürmektedir.
- C. A tanı ölçütündeki belirtiler, kişide, klinik açıdan belirgin bir sıkıntıya neden olur.

SERTLEŞME BOZUKLUĞU

- A. Her cinsel etkinlikte ya da neredeyse her cinsel etkinlikte (yaklaşık % 75-100'ünde) (belirli durumlarda ya da yaygın ise her durumda), aşağıdaki üç belirtiden biri yaşanıyor olmalıdır:
1. Cinsel etkinlik sırasında sertleşme (ereksiyon) sağlamada belirgin güçlük çekme.
 2. Cinsel etkinliği bitirene dek sertleşmeyi (ereksiyonu) sürdürmede belirgin güçlük çekme.
 3. Sertlik düzeyinde belirgin azalma.
- B. A tanı ölçütündeki belirtiler, en az, yaklaşık altı aydır sürmektedir.
- C. A tanı ölçütündeki belirtiler, kişide, klinik açıdan belirgin bir sıkıntıya neden olur.

KADINDA ORGAZM BOZUKLUĞU

- A. Her cinsel etkinlikte ya da neredeyse her cinsel etkinlikte (yaklaşık % 75-100'ünde) (belirli durumlarda ya da yaygın ise her durumda) aşağıdaki belirtilerden birinin varlığı:
1. Orgazmda belirgin gecikme, belirgin orgazm seyrekliği ya da yokluğu.
 2. Orgazm duyularının çok düşük yoğunlukta olması.
- B. A tanı ölçütündeki belirtiler, en az, yaklaşık altı aydır sürmektedir.
- C. A tanı ölçütündeki belirtiler, kişide, klinik açıdan belirgin bir sıkıntıya neden olur.

ERKEN BOŞALMA (PREMATÜR EJAKÜLASYON)

A. Eşli cinsel etkinlik sırasında, sürekli ya da yineleyici olarak, vajinaya girdikten sonra yaklaşık bir dakika içinde ve kişinin isteğinden önce boşalma örüntüsü:

Not: Erken boşalma tanısı, vajinayı kapsamayan cinsel etkinliklerde bulunan kişilere de konabilirse de, bu tür etkinlikler için özgül süre ölçütü belirlenmemiştir.

B. A tanı ölçütündeki belirtiler, en az, yaklaşık altı aydır sürmektedir ve her cinsel etkinlikte ya da neredeyse her cinsel etkinlikte (yaklaşık % 75-100'ünde) (belirli durumlarda ya da yaygın ise her durumda) olmalıdır.

C. A tanı ölçütündeki belirtiler, kişide, klinik açıdan belirgin bir sıkıntıya neden olur.

GEÇ BOŞALMA

- A. Eşli her cinsel etkinlikte ya da neredeyse her cinsel etkinlikte (yaklaşık % 75-100'ünde) (belirli durumlarda ya da yaygın ise her durumda) aşağıdaki belirtilerden biri, kişi bir gecikme olmasını istemiyorken yaşanıyor olmalıdır:
1. Boşalmada belirgin gecikme.
 2. Belirgin boşalma seyrekliği ya da yokluğu.
- B. A tanı ölçütündeki belirtiler, en az, yaklaşık altı aydır sürmektedir.
- C. A tanı ölçütündeki belirtiler, kişide, klinik açıdan belirgin bir sıkıntıya neden olur.

CİNSEL ORGANLARDA-PELVİSTE AĞRI/İÇE GİRME BOZUKLUĞU

- A. Aşağıdakilerden birinde (ya da daha çoğunda), sürekli ya da yineleyici güçlük çekme:
1. Birleşme sırasında vajinaya girme.
 2. Vajinaya girme ya da girme girişimleri sırasında vulvovajinada ya da pelviste belirgin ağrı duyma.
 3. Vajinaya girme eyleminin gerçekleşeceği beklenirken ya da vajinaya girme sırasında ya da girilmesinden ötürü, vulvovajinada ya da pelviste ağrı duymayla ilgili olarak belirgin bir korku ya da kaygı duyma.
 4. Vajinaya girme girişimi sırasında pelvis tabanı kaslarını çok germe ya da sıkma.
- B. A tanısı ölçütündeki belirtiler, en az, yaklaşık altı aydır sürmektedir.
- C. A tanısı ölçütündeki belirtiler, kişide, klinik açıdan belirgin bir sıkıntıya neden olur.

CİNSEL SAPKINLIK BOZUKLUKLARI (PARAFİLİLER)

DSM-5-TR'de Cinsel Sapkınlık Bozuklukları Kategorisinde Yer Alan Bozukluklar

Gözetlemecilik
bozukluğu

Göstermecilik
bozukluğu

Sürtünmecilik
bozukluğu

Mazoşizm
bozukluğu

Sadizm
bozukluğu

Pedofili
bozukluğu

Fetişizm
bozukluğu

Travesti
bozukluğu

Tanımlanmış
diğer bir cinsel
sapkınlık
bozukluğu

Tanımlanmamış
cinsel sapkınlık
bozukluğu

Gözetlemecilik Bozukluğu

- A. En az altı aylık bir süre boyunca, düşlemler, itkiler ya da davranışlar olarak kendini gösteren, kendi bunu bilmeyen bir kişiyi çıplak, soyunurken ya da cinsel etkinlikte bulunurken gözetlemekten, yineleyici bir biçimde, cinsel olarak çok uyarılma.
- B. Kişi, ilgili kişinin olurluğunu almadan bu cinsel itkilerine göre davranmıştır ya da cinsel itkileri ya da düşlemleri klinik açıdan belirgin bir sıkıntıya ya da toplumsal, işle ilgili alanlarda ya da önemli diğer işlevsellik alanlarında işlevsellikte düşmeye neden olur.
- C. Cinsel olarak uyarılan ve/ya da cinsel itkilerine göre davranan kişi en az 18 yaşındadır.

Göstermecilik bozukluğu

- A. En az altı aylık bir süre boyunca, düşlemler, itkiler ya da davranışlar olarak kendini gösteren, bunu beklemeyen bir kişiye cinsel organlarını göstermekten, yineleyici bir biçimde, cinsel olarak çok uyarılma.
- B. Kişi, ilgili kişinin olurluğunu almadan bu cinsel itkilerine göre davranmıştır ya da cinsel itkileri ya da düşlemleri klinik açıdan belirgin bir sıkıntıya ya da toplumsal, işle ilgili alanlarda ya da önemli diğer işlevsellik alanlarında işlevsellikte düşmeye neden olur.

Olup olmadığını belirtiniz:

Cinsel organlarını ergenlik öncesi çocuklara göstermekten cinsel olarak uyarılan

Cinsel organlarını bedensel olarak olgun kişilere göstermekten cinsel olarak uyarılan

Cinsel organlarını ergenlik öncesi çocuklara ve bedensel olarak olgun kişilere göstermekten cinsel olarak uyarılan

Sürtünmecilik Bozukluğu

- A. En az altı aylık bir süre boyunca, düşlemler, itkiler ya da davranışlar olarak kendini gösteren, oluru olmayan bir kişiye dokunmaktan ya da sürtünmekten, yineleyici bir biçimde, cinsel olarak çok uyarılma.
- B. Kişi, ilgili kişinin olurlunu almadan bu cinsel itkilerine göre davranmıştır ya da cinsel itkileri ya da düşlemleri klinik açıdan belirgin bir sıkıntıya ya da toplumsal, işle ilgili alanlarda ya da önemli diğer işlevsellik alanlarında işlevsellikte düşmeye neden olur.

Cinsel Özezerlik (Mazoşizm) Bozukluğu

- A. En az altı aylık bir süre boyunca, düşlemler, itkiler ya da davranışlar olarak kendini gösteren, aşağılanmaktan, dövölmekten, bağlanmaktan ya da başka bir biçimde acı çekmekten, yineleyici bir biçimde, cinsel olarak çok uyarılma.
- B. Düşlemler, cinsel itkiler ya da davranışlar klinik açıdan belirgin bir sıkıntıya ya da toplumsal, işle ilgili alanlarda ya da önemli diğer işlevsellik alanlarında işlevsellikte düşmeye neden olur.

Varsa belirtiniz:

Asfiksiofili ile giden: Kişi, soluk alıp vermesinin kısıtlanmasıyla ilişkili uygulamalara katılmaktan cinsel olarak uyarılıyorsa.

Cinsel Elezerlik (Sadizm) Bozukluğu

- A. En az altı aylık bir süre boyunca, düşlemler, itkiler ya da davranışlar olarak kendini gösteren, bir başkasına bedensel ya da ruhsal acı çektirmekten, yineleyici bir biçimde, cinsel olarak çok uyarılma.
- B. Kişi, ilgili kişinin olurunun almadan bu cinsel itkilerine göre davranmıştır ya da cinsel itkileri ya da düşlemleri klinik açıdan belirgin bir sıkıntıya ya da toplumsal, işle ilgili alanlarda ya da önemli diğer işlevsellik alanlarında işlevsellikte düşmeye neden olur.

Pedofili Bozukluğu

- A. En az altı aylık bir süre boyunca, ergenlik öncesi çocuk ya da çocuklarla (genellikle 13 yaşında ve daha küçük olanlarla) cinsel etkinlikte bulunmakla ilgili, yineleyen, cinsel yönden uyarıcı yoğun düşlemler, cinsel itkiler ya da davranışlar.
- B. Kişi, bu cinsel itkilerine göre davranmıştır ya da cinsel itkileri ya da düşlemleri klinik açıdan belirgin bir sıkıntıya ya da kişilerarası güçlüklereden neden olur.
- C. Kişi, en azından 16 yaşındadır ve A tanı ölçütünde sözü edilen çocuk ya da çocuklardan en az beş yaş daha büyüktür.

Not: 12-13 yaşlarında biriyle süregiden cinsel ilişkisi olan, geç ergenlik evresindeki bir kişiyi bu kapsamda değerlendirmeyiniz.

Olup olmadığını belirtiniz: Tekeğilimli tür (yalnızca çocuklara ilgi duyar) / Tekeğilimli olmayan tür

Varsa belirtiniz: Cinsel yönden erkeklere ilgi duyan / Cinsel yönden kızlara ilgi duyan / Cinsel yönden her ikisine de ilgi duyan

Varsa belirtiniz: Ensestle sınırlı ise

Fetişizm Bozukluğu

- A. En az altı aylık bir süre boyunca, düşlemler, itkiler ya da davranışlar olarak kendini gösteren, yaşamayan (cansız) nesnelere kullanılmaktan ya da cinsel organlar dışı bir vücut bölgesine/vücut bölgelerine son derecede özel olarak odaklanılmaktan, yineleyici bir biçimde, cinsel olarak çok uyarılma
- B. Bu düşlemler, cinsel itkiler ya da davranışlar klinik açıdan belirgin sıkıntıya ya da toplumsal, işle ilgili alanlarda ya da önemli diğer işlevsellik alanlarında işlevsellikte düşmeye neden olur.
- C. Fetiş nesnelere, karşığıyim giysileri (karşığıyim bozukluğunda olduğu gibi) ya da cinsel organları dokunsal uyarılmak için özel olarak tasarlanmış aygıtlarla (örn. vibratör) sınırlı değildir.

Belirtiniz: Vücut bölümü (bölümleri) / Yaşamayan nesne(ler) /Diğer

Karşıgiyim (Travesti) Bozukluğu

- A. En az altı aylık bir süre boyunca, düşlemler, itkiler ya da davranışlar olarak kendini gösteren, karşıgiyimden (karşı cinse özel giysileri giymekten), yineleyici bir biçimde, cinsel olarak çok uyarılma.
- B. Bu düşlemler, cinsel itkiler ya da davranışlar klinik açıdan belirgin bir sıkıntıya ya da toplumsal, işle ilgili alanlarda ya da önemli diğer işlevsellik alanlarında işlevsellikte düşmeye neden olur.

Varsa belirtiniz:

Fetişizm ile giden: Dokumalardan, gereçlerden ya da takılardan cinsel olarak uyarılıyorsa.

Otojinefili ile giden: Kendini kadın olarak düşünmekten ya da düşlemek ten cinsel olarak uyarılıyorsa.